

GLASILO SLOVENSКИH ORLOV.

ŠTEV. 5.

MAJ 1914.

LETNIK VII.

MAJNIK.

JOS. GALÈ.

Narava se je prebudila iz dolgega zimskega spanja v novo življenje. Vsa zemlja je pogrnjena z bujnim zelenjem in raznovrstno pisano cvetje krasi njen kraljevski plašč . . .

Majnik! . . .

Zakaj je ravno majnik tako lep, tako krasan? Zakaj ravno majnik vpliva tako blagodejno na naša mlada srca? Brezmadežni je posvečen majnik, najlepši mesec, Nji, ki je premagala peklenškega sovražnika in rodila svetu Odrešenika.

Bratje, naše življenje je pomlad. Živimo ravno v mladostni dobi, ki je, kakor narava meseca majnika, sveža, cvetoča. Komu naj posvetimo v srcih vzgojeno cvetje kreposti, ako ne Mariji, svoji varuhinji? Ali ni tudi Orel, ki gre za orlovskimi vzori in živi po načelih, ki slone na trdni verski podlagi, vreden, biti imenovan sin Marijin?

Da, sleherni izmed bratov, ki se zaveda svojih orlovskih dolžnosti, je vreden, da vstopi tudi v družbo Marijinih sinov. Zakaj bi se odrekal skrbni roki in varstvu nebeške Matere? Kdo naj Orla varuje bolje, kakor Ona, da ne zaide s pota kreposti? Silne so borbe nasprotnih sil, ki hočejo ugonobiti mir naših src. Te sile so: naša lastna omahljiva volja, mladostna nepremišljenost, nestalnost, duševna lenoba in zapeljivi svet.

Življenje naše, naša mladost ni samo pogoj za razveseljevanje. S samim

razveseljevanjem ne bomo nikdar našli prave sreče. Doba, ki se imenuje v človeškem življenju pomladna, zahteva od mladeniča poleg veselja tudi resnosti, dela, učenja, izobraževanja, utrjenja volje in značaja, ljužezni do rodne zemlje. O, koliko je ljudi, ki niso upoštevali tega, kar bi jim bilo služilo v srečo! Koliko jih je nepremišljena brezskrbnost, s katero so uravnavali tek svoje mladosti, upropastila že mnogo prej, preden se jim je približala jesen življenja.

Mnogo je takih, ki so v pomladni dobi življenja, toda se ne marajo — kakor mnogi izmed bratov — posluževati vira organizacije, ampak blodijo po potih, ki ne drže do ciljev. Pomladno dobo svojega življenja so izpremenili v zimsko. V njihovih srcih ni toplote, ni veselja, ni miru . . . V gredicah njihovih cvete trnje in osat, ne pa cvetke kreposti. Njihova srca stiska mraz — mrzel, pretresujoč. Tam, kjer bi imele biti čednosti, je puščava . . .

Bratje, varujte se takih! Ne družite se z njimi, ako nečete, da ne postanete njim enaki! . . . Kako krasni so zvončki belih šmarnic! Kako ponižno se sklanjajo k tлом! Lahen vetrič, ki se igra z njimi, raznaša v okolico prijeten vonj . . .

Bratje, šmarnice čednostnega življenja naj vzklijejo v tej lepi pomladni dobi tudi v vaših srcih! Te cvetke žrtvujte napredku organizacije! Svoja

srca pa poklonimo Kraljici majnika! S tem jo poprosimo, naj bo Ona varuhinja naše mladosti. Dobro nam bo pod Njenim varstvom.

Naj vsakemu izmed nas prinese

pravkar vzbujena pomlad novih moči, novega poguma, novih želj, novega navdušenja za bodočnost! Naša pomlad bodi daritev mladih src za prospeh orlovskih idej!

ČUDEŽI — SLEPARIJA?

(Konec.)

DR. ANDR. SNOJ.

Razumljivo je, da nekateri nočejo ukloniti svoje volje, zato ker jim že en sam čudež pokaže Boga vsemogočnega, kateremu bi morali služiti, in katerega se boje kakor otrok, ki je ravnal zoper očetovo zapoved in se zato boji stopiti v hišo, da ga ne doleti kazen. Zato iščejo izgovorov, zato potvarjajo zgodovinsko resnico, zato so jim čudeži sleparija in preostanek lahkovernega srednjega veka.

Lepo to dokazuje Lurd s čudežnimi ozdravljenji, ki se tam dogajajo. V mestu je poseben zdravniški preiskovalni urad; več zdravnikov je tam stalno nastanjenih, da vsakega bolnika, ki pride v Lurd, natančno preiščejo in določijo njegovo bolezen. Vsak zdravnik ima vedno vstop v ta urad. Zadnjih 20 let se je v tem zavodu zabilježilo nad 4000 ozdravljenj. Bila so to samo taka ozdravljenja, o katerih se je po natančnem zdravniškem preiskovanju moglo reči: naravnim potom se ta ozdravljenja niso mogla zgoditi. — Vren zdravnik, ki je očitavec takega ozdravljenja, ima lahko stališče. Mnogo težje je za onega, ki raziskuje čudežne dogodke s predsodkom, da so čudeži sploh nemogoči. To je poizkusil znani francoski romanopisec Emil Zola.

Leta 1892., ko je prišlo v Lurd posebno mnogo romarjev, se je podal tja tudi ta francoski bogotajec. Hotel se je na lastne oči prepričati, kaj se godi v Lurdu. Doživljaji v Lurdu naj bi tvorili podlago zgodovinskega romana, ki ga je nameraval pozneje spisati. Objavil je že naprej po časopisih, da bo poročal le resnico. V Lurdu so mu bila vsa vrata odprta, povsod je imel dostop, kadarkoli je hotel. Kako je držal svojo obljubo, kaže naslednji slučaj. Dne 20. avgusta istega leta je prišla v Lurd bolnica Marija Lebranche (Lebranši) z ne-

ozdravljivo jetiko. Tu je nenadoma ozdravela in bolezen se ji ni več povrnila. Eno leto po ozdravljenju se je pustila v Lurdu zopet preiskati od zdravnikov; ti so ji dali izpričevalo, da so njena pljuča popolnoma zdrava. — In kaj je Zola napravil iz tega slučaja? V zgodovinskem romanu, ki je imel namen poročati samo golo resnico, piše, da se je ozdravljenki, ko je prišla domov, povrnila stara bolezen in jo spravila v grob. Predsednik lurškega preiskovalnega urada se je nato nekega dne osebno podal k resnicoljubnemu pisatelju, da ga prime, ker je v romanu vedoma trdil neresnico: »Kako si upate v svojem romanu pisati, da je Marija Lebranche umrla? Saj vendar veste, da je ravno tako zdrava, kakor jaz ali vi!« — »Kaj je meni to mar?« odgovori Zola, »kot pisatelj imam vendar pravico, osebe tako izbirati in opisovati, kakor sam hočem.« — Tisti, ki so brali najprej njegove izjave po časopisih, potem pa »zgodovinski« roman, so bili prepričani, da berejo istino.

Poučen je tudi pogovor, ki ga je imel nekoč Zola z urednikom nekega časopisa. »Ako bi bili priča čudeža, ki bi se zgodil pod najstrožjimi pogoji, katere bi vi stavili, bi li priznali v tem slučaju čudež? Ali bi potem sprejeli nauk katoliške Cerkve?« — Zola nekaj časa premišljuje, potem pa pravi: »Ne vem, vendar pa mislim, da ne.«

In tako je vedno. Kdor ne mara verovati, ga tudi največji čudež ne bo izpreobrnil. Rousseau (Rusó) je izjavil nekoč: »Če bi kdaj na lastne oči videl, da kdo obudi mrtvega k življenju, bi to na mene silno vplivalo; ne vem, kaj bi storil, pa menim, da bi prej znorel, kakor pa postal veren.«

Pošten in dober kristjan pa veruje

brezpogojno vse, kar ga uči sv. katoliška Cerkev. Če sv. Cerkev ukazuje, da mora verovati tudi v čudeže, ki jih je storil Kristus ali kak apostol ali kdo drugi, se niti za trenotek ne bo pomišljal ukloniti svoje volje, čeprav ni bil sam priča čudežem. Ako se pa Cerkev ni nič izrekla, mu je pa svobodno verovati v nadnaravnost čudežnega slučaja; vsekakor pa je boljša previdnost, kakor prevelika lahkovernost. Na tem stališču stoji tudi Cerkev, ki z nenavadno strogostjo in natančnostjo preiskuje čudeže, na podlagi katerih se ima kdo prišteti blaženim.

Taki ljudje pa, ki zlorablajo vodiški »čudež« in ostudno blatijo vse, kar je poštenemu človeku najdražje in najsvetejše, so v svoji zlobni strasti podobni judom, ki so klicali: »Stopi dol s križa, in mi ti bomo verovali, da si Mesija!« Ko je pa Kristus z lastno močjo tretji dan od mrtyih vstal, niso verovali, ampak z novimi, še večjimi lažmi podprli svojo nevero in zakrknjenost.

»Če ne poslušajo Mojzesa in prerokov, tudi ne bodo verovali, ako kak mrtvi iz groba vstane.« Luk. 16, 31).

IZLETI V NARAVO.

M. PETERLIN.

Velikonočni zvonovi so vzbudili naravo iz dolgega zimskega spanja. Priklicali so iz tal mlado travico; prve cvetke, trobentice in zvončki, so se prikazale po logih in brdih; tudi ptičke selivke so slišale glas domačih zvonov in prihitele iz daljnih dežel valit mladiče na stara gnezda. Solnce je razlilo svoje tople žarke po livadah, čez ozelenelo drevje, vse se je pomladilo, vse živi lepo pomladno življenje. »Lepa si pomlad zelena, vsa si lepo razcvetena«, pravi narodna pesem, a pristavlja: »brž ko se ozeleniš — mladim fantom žalost st'riš«:

Ko se drevje ozelenjuje,
mladim fantom napov'duje,
da je prišel tisti čas,
ko jih kliče v ojski n glas.

Toda kljub temu je za mlade fante, predvsem še za Orle in fantke Orličke, pomlad nova doba, nov čas, kajti ta mora ravnatoko kot naravo preveti tudi društveno življenje; tudi tu se mora spoznavati vpliv pomladnega solnca, vpliv velikonočnih zvonov. Ob neugodnem zimskem času smo bili navezani na ozke društvene prostore, in še dobro, če smo jih imeli, sedaj pa, ko je nastopilo lepo vreme, se oglasi naš rog: »V n a r a v o; O r e l n a d a n!« in oživi in dvigne na noge ves orlovski tabor.

Slišal sem tožiti vaditelja naraščaja:

ja: »Pozimi je že bilo; dečki so radi hodili k vajam, toda sedaj, ko je zunaj lepo, jih ne pripraviš v telovadnico!« Dragi brat vaditelj, poslušaj!

Kako nespametno je tvoje ravnanje z dečki. Ali misliš, da boš mladega fantka, ki je ves živ, poskočen in vesel, res z uspehom učil v temni in morda zaprašeni telovadnici in ga s strogimi povelji in nastopom obdržal zadovoljnega in veselega, ko ga skozi okno vabi solnčni žarek: »Pridi dečko ven; kaj se boš mučil tam notri v temnici, pojdi ven v naravo, tu je tako lepo, rožice cveto, ptički pojo, boš lovil metulje in se igral z drugimi!« Le odpor in izguba veselja do telovadbe bosta posledica takemu ravnanju.

V lepih pomladnih in poletnih dneh vendar ne boš tičal v telovadnici! Vsako nedeljo napovej svojim fantkom mal izlet! Če ima naraščaj že svoje trobentače, naroči jim, naj se dobro pripravijo. Nauči fantke par koračnih pesmi, če pa sam nisi tega zmožen, pa naprosi kakega drugega brata! Za tak izlet daš, vaditelj, nekaterim dečkom kakšno nalogo, n. pr. da se nauče kako pesem, katero potlej deklamirajo, ali kak primeren govor, lahko imate tam tudi skušnje za kako naraščajsko igro itd., s tem se vadijo dečki pogumno nastopati in dobe zmisel za pravo društveno izobraževalno delo. Med koračkanjem dečki lahko tudi pojo kako narodno koračnico.

Nedeljo po nauku naj se pa zbero dečki pred društvenim domom, uvrsti jih — trobentače spredaj — in odkorakajte disciplinirano ven na prosto. Kjer je zbranih več ljudi, naj korakajo v »pozoru«, sicer lahko v »odmoru«, toda vrste morajo vzdržati. Ko pridete na prosto, jih vadi pravilnega koraka, redovnih vaj! Cilj izleta naj bo vedno kak gozdič, kako vzvišeno mesto, nizek grič ali kaj podobnega, kjer vas nihče ne moti; poveš še enkrat, kaj boste obdelevali in daš razhod, omejen na tisto mesto. Poleg preje omenjenih stvari priredite vsakokrat kako večje predavanje, katero prevzameš sam ali kak drug brat, najboljši brat predsednik. Snov naj bo vedno vzgojnega pomena, navduševanje gojencev za orlovska načela in ideale: Ljubezen do Boga, do vere, do naroda, do svete domače zemlje, do materine besede, ljubezni do bližnjega, junaštvo, a obenem za bratstvo, za neomadeževano življenje, ki mora dičiti vsakega Orla, za zdržnost (abstinenco) alkohola in kajenja, za varčnost itd. Posebno zadnjih treh stvari ne pozablajte! Delajte na to, da bo vsak gojenec popolni zdržnik, da ne bo pil in ne kadil in da bo svoje prihranke vlagal v »Čebelico«, namenjene za kroj in izlete. Na ta način bomo svojo nadebudno mladino vzgajali v edino pravi smeri. Mladina mora spoznati vzor-človeka in vzor-Orla. Seveda je pa tu nekaj, kar ti bo morda pokopalo ves tvoj trud: vzgled članov napram gojencem. Če bodo dečki videli, da Orli tega ne vrše, če jih bodo videli hoditi po gostilnah in vsak čas pušiti dim tudi v kroju, če jih bodo videli, kako malo so disciplinirani, površni, jim bo vse pridigovanje malo pomagalo. Zato naj pa odbor odsekov tudi na to pazi, da daje vsak član vedno in povsod gojencem dober zgled.

Vzgajaj Orliča v strogo radikalnem orlovskem duhu in nobenih nerednosti in razvad ne dopuščaj! Seveda moraš vsako stvar, ki jo poveš, dobro in večkrat na otroški način razložiti, da te dečki razumejo, sploh pa bodi z njimi vedno prijazen, nikoli zadirljiv; Edino s takim ravnanjem si boš navezal nase mlada srca; videli bodo v tebi

starejšega brata, a obenem vodnika, učitelja; spoštovanje in zaupanje si boš pridobil pri njih. O da bi si bil vsak vadiatelj tega vedno v svesti!

Tudi telovadne vaje se morajo vzeti na teh pohodih. Redovne vaje, proste vaje, pri katerih naj dečki pojo dotične pesmice — v čistem zraku si razvijejo pljuča, dobe krepak glas in tudi smisel za takt. Pri vajah moraš vsako nepravilnost odpraviti preje, preden greš naprej. Dečku daj posebej izvajati vsako sestavo in potem prepusti (po izvedeni vaji) ostalim dečkom presojo. Vsak naj pove, kaj ni bilo prav izdelano. Nazadnje še ti povej, kako mora biti. Edino tako se bodo gojenci vzgojili v natančnosti; vsak si bo s časom pridobil vzorno izvedbo, česar bi, ko bi vedno vadili vsi skupaj v skupini, gotovo ne dosegli. Zato je pa treba, da si vadiatelj v vsaki malenkosti gotov! Po otroško moraš povedati, kako je grdo, če je izvedeno nepravilno, če je telovadec ves skrčen, sključen, namesto da bi imel lepo iztegnjene ude, pokončno postavo in dvignjeno glavo. Večkrat napravi na ta način tekme v prostih vajah, kjer morajo vsi tekmovalci.

Poleg teh vaj je tudi hitro napravljen iz treh palic skok, in tu imate zopet obilo tvarine: skok v višino, v daljino, v višino in daljino obenem, »skozi okno«, dve vrvici druga nad drugo — in se skače skozi (z nogama naprej, predklonom in predročenjem), vrvice se postavljata vedno ožje. Jako primerna vaja bo tudi tek, tek z ovirami: če na letalni progi nastaviš več ovir, n. pr. več skokov, nekatere v daljavo, druge v višino ali v obe obenem, skok skozi okno; te ovire morajo tekači kar med tekom brez vsakega ustavljanja preskočiti in naprej teči. Ta vaja ne bo le izdatna, ampak tudi zabavna, vendar pa pazi, da se dečki ne ohladijo prekmalu. Tudi jim povej, da se mora pri teku dihati skozi nos in z zaprtimi usti!

Vadiatelj, edino na ta način boš dobro porabil ugodni letni čas; izobraževala, krepila pa tudi osveževala se bo tvoja armadica; vzgojila si bo čut za lepoto narave; zavlada bo v nji bratstvo, vzljubila bo našo orlovsko idejo in sadovi bodo stebri, sami stebri naše stavbe. Kdo jo bo porušil?

Ravno tako kot vaditelju naraščaja veljajo te besede odsekovemu načelniku. Ravno tako kot oni gojence, vzgajaj ti člane. V istem duhu, v isti smeri! Ne tičati v poletnih dneh v zaprtih prostorih. Naš orlovski duh ljubi svetlobo, ljubi solnčni žarek! Prav vsako nedeljo naj zadoni po nauku rog: »V naravo! Orli na dan!« Dve četi, malih in velikih, naj se odzoveta v junaškem pohodu temu klicu. Včasih naj se napravi tak izlet v kroju; vedite pa, da je kajenje, kadar se koraka v vrstah, tudi v odmoru prepovedano. Sem in tja naj

priređi članstvo z naraščajem izlet v isti kraj in tam naj se uveljavljajo načela lepega zgleda starejših napram mlajšim, pa tudi spoštovanje mlajših napram starejšim bratom. Kot nalašč bodo taki pohodi primerni v one kraje, kjer še ni Orla, ali je ta zaspal ali pa le dremlje, da tako pomladno solnce in orlovski rog dvigneta na noge vse, kar je zdravega, dobrega, in da vse to stopi pod prapor, ki nosi besede: »S l u ž i m o d o m o v i n i !« — pa ne le z besedami, ampak z delom, telesnim in umskim.

»V n a r a v o ! O r l a n a d a n !«

MOŽ S KAMENITIM OBRAZOM.

IVAN PODLESNIK.

John Rockefeller.* — Rodila ga je dežela milijonskega bogastva in tudi milijonskih solza, obupa in bede — Amerika. Kdaj in kje, ni možno natančno dognati, ker opisovatelji tega »petrolejskega kralja«, kakor ga imenuje ves svet, malo o tem poročajo. Dozdeva se, da je bil rojen l. 1840. v enem izmed malih mest združenih ameriških držav. Njegovi starši niso bili Američani, temveč so se naselili v Ameriko iz Irske. Kako je živel v mladosti se ne ve natančno. Nekateri pripovedujejo, da je bil nekaj časa hlapec, pozneje pa voznik. Že l. 1864. pa ga najdemo v neki majhni trgovini v mestecu Sharon kot trgovskega pomočnika. V tistih letih je divjala v Ameriki mečšanska vojna, ki je močno zavirala vsak napredek. Ko se je ta bratomorna vojna bližala svojemu koncu, je mladi John Rockefeller uvidel, da morajo slediti boljši časi zlasti za kmetijstvo in trgovino. Zapustil je svojo službo in z majhnimi svojimi prihranki pričel lastno trgovino v mestu Cleveland. Z leti njegove starosti je rastla v njem tudi želja postati bogat. V svojem značaju je bil Rockefeller skrita, molčeča narava, ki svojih načrtov ni nikomur odkrival in je malo govoril, več premišljeval, kako uresničiti načrt, priti do bogastva. Neka žena, ki je imela svojo branjarijo nasproti trgovini Rockefellerja, pripoveduje, da ga je videla večkrat, kako je kot okamenjen stal pri

oknu svoje prodajalne in gledal v daljavo in premišljeval. Ta žena pravi: »Kot lačna zver je izgledal in mene je bilo strah pred njim, dasi ni bil grd. Navadili smo se, da ga v naši ulici ni nihče drugače imenoval kot »mož s kamenitim obrazom.«

Rockefellerjeve misli o bogastvu so prišle do zaključka, da s svojo trgovino ne bo mogel nikdar doseči svojega cilja — bogastva — temveč le potom spekulacije. Spekulacija pa je ravno najmočnejše in prva cvetela v Ameriki. Spekulacija, združena z nasilstvi in krivicami je bila sila vodnica od tega časa naprej Rockefellerju. Kot majhen, neznamen kramar je poskusil prvo spekulacijo s tem, da je nakupil s svojim denarjem in kreditom, ki ga je imel pri neki banki, nekaj delnic neke ondotne železnice. Te delnice so bile takrat zelo poceni, čez nekaj časa so pa v ceni poskočile. Rockefeller jih je prodal in dal na stran par tisoč dolarjev dobička. Od tega časa je bila strast po bogastvu v njem podobna strasti divje zveri, ki okusi kapljo krvi in se je želi napiti do sitega. V njegovo prodajalno je zahajal kot kupec neki Andrews, ki je bil delavec v tovarni za petrolej. Rockefellerju je ta mož dopadel, ker je nosil v svojem srcu prav isto željo kot on sam, postati bogat. Občevala sta prijateljsko med seboj in nekega dne je Andrews razkril Rockefellerju, da je iznašel način, kako se more iz surovega zemeljskega olja pridobiti večji odstotek očiščenega petroleja kakor je bilo dotedaj

* Vir: Wilhelm Berdrow: »Buch berühmter Kaufleute«.

znano in v navadi v tovarnah za petrolej. Rockefeller se je te misli takoj priprijel. S svojim denarjem in s kreditom, karga je imel, je skupno z Andrewsom ustanovil majhno tovarno za petrolej ali petrolejsko rafinerijo (čistilnico). Začela sta pridobivati iz zemeljskega olja petrolej po načrtu, kakor ga je zasnoval Andrews. Dasi se je poizkus dobro obnesel, vendar bi podjetje vsled močne konkurence in primanjkanja lastnega kapitala gotovo kmalu propadlo, ako bi se Rockefellerju ne posrečilo dobiti še tretjega družabnika, ki je priskočil mlademu podjetju na pomoč z glavnico 10.000 dolarjev. To je pomagalo. Način pridelovanja se je obnesel tudi nasproti konkurenčnim podjetjem. Po malo letih sta se Rockefeller in Andrews iznebila tretjega družabnika, ki jima je bil dober samo v sili, in vzela sta v najem še eno tovarno za petrolej ter pričela zbirati premoženje.

Dotedaj nepoznani spekulacijski in drugi kupčijski talenti Rockefellerjevi so se pričeli razvijati.

Prvi korak, ki ga je napravil, je bil ta, da je podkupil ravnatelja železnice, po kateri se je prevažalo surovo olje, rabljivo za izdelavo petroleja. Prevoz olja se je vršil večina v sodih po železnici. Ta prevoz olja je bil za železnice v Pennsylvaniji največjega pomena. Za tovarne, ki so izdelovale petrolej iz olja, ki so ga dobivale po železnici, je pa pomenil vsak cent znižane voznine mnogo.

Rockefeller je poizkusil s podkupovanjem, kar se mu je posrečilo, in odslej je gojil to spekulacijo prav sistematično. Na podlagi podkupovanja so vzrastle njegove velike tovarne in z njimi milijoni Rockefellerjevega premoženja, kar bomo videli pozneje.

Podkupoval je vse: ravnatelje, nadzornike, uradnike in delavce. Korupcija je bila in je v Združenih ameriških državah tisti črv, ki razjeda vse javno življenje. Podkupovanje je bilo v navadi v sodnih dvoranah in parlamentu; podkupovanje je veljalo največ v mestnih zastopstvih in pri javnih uradih; podkupovanje je vladalo pri železnicah in drugih podjetjih. Podkupovanje je premnogokrat uničilo pošteno stremljenje trgovca ali industrijca. Zlasti po končanih vojnah leta 1865. se je razcvetelo to zlo tako splošno, da je imenuje-

mo lahko podlago za ogromna premoženja nekaterih ameriških milijonarjev.

Rockefeller je bil eden onih, ki so prišli po tej krivi poti do ogromnega premoženja. Kako je pričel tu svoj posel, je ostalo dolgo skrito. Šele po nekaterih sodnih obravnavah se je doglano, da je Rockefeller že pričetkom svojega tovarniškega delovanja začel s podkupovanjem železnic, odnosno njih uradnikov, in si s tem napravil podlago za svoje poznejše ogromno premoženje. Profesor pl. Halle pravi v svoji razpravi o kartelih, da je bilo podkupovanje podlaga tem strašnim gospodarskim organizacijam, pred katerimi trepetata danes svet in njegovo gospodarstvo.

Ko to podarjamo, moramo opozoriti čitatelje na dejstvo, da v Ameriki železnice niso javna državna last, temuč last posameznikov, oziroma posameznih družb. Pri nas na primer ima pravico odločevati o voznih cenah državni zbor, med tem ko v Ameriki odločuje o tem tisti, odnosno tista družba posameznikov, katerih last je železnica. Na ta način je tedaj mogoče, da se nekaterim lahko zniža prevoznina, katero morajo nasprotno drugi dražje plačevati. To znižanje pa se je doseglo samo s podkupnino pri ravnateljih in uradnikih. Na ta način je mogel tudi Rockefeller konkurirati z drugimi tovarnami, ki so izdelovale petrolej. Ako je imel on znižano prevoznino, je tudi lahko petrolej ceneje prodajal kot druga konkurenčna podjetja. Pri petroleju, katerega rabi vsaka hiša, pa pomeni znižanje cene za vsak vinar mnogo. Rockefeller pa je šel še dalje. Kmalu je bilo doznati, da so nekatere železnice posameznim tovarnam ne le znižale, temuč povišale prevoznino. Tudi to je dosegel s podkupovanjem. Zvišanje prevoznine pa je pomenilo za tovarne tudi zvišanje prodajnih cen in Rockefellerjeva tovarna je zamogla še več blaga razpečati po nižjih cenah kot druge tovarne.

Pa mu še ni zadostovalo! Šel je še dalje in zgodilo se je, da so nekatere železnice nekaterim tovarnam sploh odpovedale prevoz petroleja, češ da nimajo voz na razpolago. Velike petrolejske rafinerije so vzdrževale ta boj z Rockefellerjem potom železnic dolgo

časa. Rockefeller pa tudi ni bil sam, da bi se boril s podjetji, ki so bila večja od njegovega, temuč se je spravil najprvo na manjša podjetja, katera uničiti se mu je posrečilo. Potem pa je šel na velika. Pri teh pa se je lotil druge-

ga načina boja, kar bomo videli pozneje. Zasnova je misel o kartelu, katero je tudi izpeljal in se s tem prikopal do neverjetno velikega premoženja, do najbogatejšega med mnogimi bogatini v Ameriki. (Dalje.)

STAROGRŠKI ORLI.

DR. IV. SAMSA.

»Kaj, da so že stari Grki imeli Orle? Ali niso Orli izvirna slovenska ustanova? In Grki so bili pogani, Orel je pa slovenski fant trdnega katoliškega prepričanja in življenja; kako gre to skupaj, — pogan in Orel?« Tako, mladi prijatelj, užaljen vprašaš, ko si prebral naslov tega spisa. In prav imaš, poštena stanovska zavest je opravičena in potrebna in ugaja vsem, tudi tistim, ki so drugačnega prepričanja, nego vrla četa slovenskih Orlov. V tem slučaju pa te prosim malo potrpljenja, da ti kaj več povem o grških fantih in tako morda opravičim naslov, ki sem ga zgoraj zapisal.

Pred nedavnim časom si gotovo tudi ti kaj slišal o balkanski vojski. Med Jadranskim morjem, ki ga vidiš že v Trstu, in med Malo Azijo ter Palestino (Sveto deželo) leži velik kos zemlje, ki ga imenujemo balkanski polotok. Na tej zemlji se je ravnokar odigrala zanimiva igra; balkanske države: Bolgarija, Srbija, Črna gora in Grška, so se združile, da zapode s teh tal večstoletnega sovražnika krščanskega imena, Turčina; posečilo se jim je; s krvavo glavo se je Turek umaknil nazaj v Azijo, krščanska zemlja, ki jo je toliko časa teptalo turško kopito, zopet prosto diha. Balkanski narodi, — med katerimi je večina Slovanov — Srbi, Bolgari in Macedonci, si zopet »prosti volijo vero in postave«. Celo nova država se je ravnokar porodila na Balkanu. Albanija ji je ime; nemški princ Wied je prvi albanski vladar. Želimo obilo sreče njemu in Albancem.

Med narodi, ki so bili v tem krvavem nastopu proti dušmaninu Turku, so se odlikovali tudi Grki; grška država obsega najjužnejši del Balkanskega polotoka. Na isti zemlji, kakor današnji Novogrki, so živeli že 400 let pred Kristusovim rojstvom in še prej njihovi predniki, stari Grki, ki jih navadno

kratko imenujemo Grke v nasprotju z Novogrki. Slavna je zgodovina starih Grkov. Njihova modrost in učenost velja še danes, njihovi pisatelji in pesniki so napisali krasne knjige. Še danes rabimo v vsakdanjem govoru grške besede; tudi kdor se ni nikoli grškega jezika učil, ve, kaj pomenijo besede: »telegraf«, »telefon«, »automat«, »avtomobil«. Celo nekatere besede, ki se nam zde popolnoma slovenske, kakor n. pr. »cerkev«, »fara« so grškega izvora.

Morda si, mladi prijatelj, kdaj hodil v gimnazijo, ali pa imaš brata, ki obiskuje to »vežbališče«, kjer se mu razum uri in vadi in presukava v raznih predmetih: v starih jezikih, grščini in latinščini, naravoslovju, zgodovini itd. Beseda »gimnazija« je namreč grška in pomeni »telovadnica«. Gimnazij — telovadnica — je bil grškemu fantu to, kar je slovenskemu Orlu »Društveni dom«. Tu se je uril v telovadbi, tu sta mu pe-tje in godba plemenila srce in čustva, tu je poslušal predavanja pesnikov in modrijanov. Stopiva v grški »Društveni dom« n. pr. v Atenah in ogledva si ga. Takoj pri vhodu vidiva skozi vežo prostorno dvorišče, 41 metrov dolgo in ravno toliko široko; tu se grški fantje urijo v tekanju in skakanju; iz veže na desno se gre v veliko dvorano, imenovano »efebeion«, telovadnica je za fante; to je središče »Društvenega doma« kakor pri nas »dvorana«; zraven je garderoba ter topla in mrzla kopel, dalje soba, kjer se borilci mažejo z oljem, da so bolj gibčni; če greva še naprej, prideva v manjšo dvorano, namenjeno žoganju; iz te dvorane stopiva na hodnik, ki je proti dvorišču odprt in nad njim vzvišen. Med tem, ko sva si ogledovala notranje prostore društvenega doma, se je nabralo na dvorišču in na hodnikih mnogo odličnega občinstva: Visoki državni uradniki, pesniki, modrijani,

učenjaki, pa tudi preprosti rokodelci in delavci; vsem se vidi, da nečesa pričakujejo. Kaj neki bo? Vprašajva tega-lesnega gospoda, ki nama gre nasproti. Modrijan Platon je to, učen mož, ki ga pozna in spoštuje celo atensko mesto. »Skušnja za panatenajsko procesijo«, nama odgovori kratko, a prijazno ter se sprehaja dalje. Torej skušnja za največji atenski praznik! Ravno prav sva prišla. Hitro naj ti nekaj povem o tej procesiji. Meseca 28. hekatombaiona (po naše okoli 13. avgusta) praznujejo Atenci panatejanski praznik, (kakor bi mi praznovali vseslovanski tabor), v spomin združenja posameznih občin v celotno atensko državo. Veličasten obhod je to, kakor ga moreš videti dandanes le pri kakem katoliškem shodu. Tudi grški vseatenski praznik ima namreč verski značaj. Na vse zgodaj se zbirajo velikanske množice ljudstva iz okolice pri krasno okrašenih mestnih vratih, meščani krase hiše in ulice. Natančno ob predpisani uri se razvrsti sprevod, ki bo šel gori na grad Akropolis v svetišče boginje Atene, patrone atenskega mesta. Ves sijaj, ki ga premore bogato mesto, se razvije ob tej priliki. Sprevod vodijo godci s klarineti in piščalimi, nato meščani, oboroženi s ščitom in sulico, peš in na konjih; sledo slavljenci, ki so prejšnji dan zmagali v bojnih igrah, na slavnostno okrašenih vozovih, v katere so vpreženi štiri je iskri vranici; dalje svečeniki in njihovi služabniki, ki peljejo živali za daritev; častitljivi starčki, ki neso oljčne vejice; odlični slavljenci možje neso posebna darila boginji; plemenite atenske deklice neso v košaricah orodje, ki se rabi pri daritvi itd. itd. Središče spreveda pa tvori ta-le skupina, dobro jo poglej: svečeniki peljejo nek čuden voz, čoln je pravzaprav, a ima kolesa; v tem čolnu je krasen, z dragoceno vezeno pretkan plašč (peplos); atenska dekleta so ga naredila za kip boginje Atene.

V tem slavnostnem sprevedu nastopijo tudi naši Orli (efebi). Pogled jih, skušnja se je ravnokar pričela. »Nastop!« poveljuje vaditelj. »Korakaj!« To so ti junaki-korenjaki! Pogled ta pleča in te mišice na rokah in nogah! Dečko je naš slovenski Orel, kdo bi ga ne bil vesel, a težko da bi se dal s temi kras-

nimi fanti meriti. Tako čudovito harmonično, gibčno in elastično telo, kakor ga vidimo n. pr. v kipu Apolona Belvederskega v Vatikanu, je imel samo grški fant, ki se je že od rane mladosti uril v najrazličnejših telesnih vajah. Telovadba je bila pri grških fantih najvažnejši del vzgoje; obsegala je razne vrste: borenje (borba z rokami), tekanje, jezdarenje, skakanje, metanje okrogle plošče (diskus). Z veliko slovesnostjo se je obhajala tekmovalna telovadba v raznih grških mestih; najslavnejša je bila v Olimpiji, ki se je vršila vsako četrto leto. Iz vseh delov grške dežele se je nabralo brezštevilo ljudstva na prostorni ravnini olimpijski: tu so bila svetišča bogov, najslavnejše je bilo svetišče Zeusa, »očeta bogov in ljudi«, zraven je bil oljčen gozdčič; tu so bile zakladnice, oltarji; prostor za javno telovadbo se je imenoval »stadion«; to je bil okrog 200 metrov dolg ograjen prostor, določen za tekmo v jahanju, vožnji s štirimi konji in tekanju. Poleg javne telovadbe so pri olimpijskih in tudi pri drugih igrah nastopali tudi pevci, pesniki in govorniki. Posebna komisija je prisojala zmage in delila nagrade. Najbolj častna nagrada je bil oljčen venec iz svetega Zeusovega loga. To je bila največja čast, ki si jo je mogel Grk misliti; takega odlikovanca je vse častilo in slavilo; najodličnejši pesniki so njemu na čast zlagali slavospeve; doma ga je občina slovesno sprejela in mu priredila slavnostni obed. —

Zakaj je Grk tako cenil telesno spretnost in lepoto? Ker mu je bila pogoj in vzor notranje dušne popolnosti; starim narodom je veljalo načelo, ki ga že oznaš, da more zdrava duša le v zdravem telesu prebivati. Duševne zmožnosti in popolnosti so v gotovem oziru odvisne od telesnih. In ravno ker so Grki s telesno spretnostjo in gibčnostjo združevali prožnost duha in moč volje, so dosegli tolik napredek, kolikoršnega sploh more doseči kak narod brez Boga in božjega razodetja. Grki so bili pogani, niso poznali pravega Boga. Brez Boga pa ni pravega napredka in prave popolnosti, brez Boga ni sreče. Grška izobrazba je bila izobrazba telesa; krščanska kultura ne zanemarja telesne izobrazbe, a višje ceni duševno, izobrazbo značaja

in srca, ker je duša več vredna nego telo. Slovenski Orel in slovenski fant, le vadi in uri svoje telo z delom in telovadbo, saj je človeško telo najlepša stvar na zemlji; še bolj pa izobrazuj in

vzgajaj svojo dušo, svoj značaj; vedi, da je neskončno večja nesreča za te bolna duša kakor bolno telo!

SKAVTI.

IVAN PODLESNIK.

Leta 1894., ko so Buri oblegali Mafeking in so imeli Angleži le še kakih 1000 brambovcev, je organiziral angleški poveljnik Sir Robert Baden-Powell v sili mladino, ki naj bi prenašala vesti in povelja, ki naj bi stražila in vohunila in sploh pomagala, kjer bi mogla in kakor bi mogla. To so bili prvi »boy scouts« (boy, angleško deček; scout, izgovori skavt, vohun). Ta organizacija se je obnesla, da jo je deset let pozneje, leta 1909. Sir Baden-Powell na Angleškem oživil. Začel je zbirati mladino, voditi jo v naravo, kjer so taborili in se urili v vsem, kar treba predvsem skavtu. Napisal je tudi posebno knjigo: »Scoutingforboys«, ki je izšla že v 14. izdaji. Organizacija šteje že skoraj pol milijona dečkov in deklic, in sam kralj se ji je postavil kot pokrovitelj na čelo. Smoter organizacije se je seveda razširil: namen ji ni več vzgojiti samo »vohunov«, ampak »gentlemene« sploh, viteze v najboljšem pomenu besede. Pravijo, da bi na Angleškem ne mogli več pogrešati teh dečkov z burskimi klobuki. Kjerkoli treba pomoči, skavt pomaga; tu vede boječega starčka sredi vozov čez cesto, tam pomaga dvigniti konja, ki je padel, sedaj da prvo pomoč ponesrečencu, potem hiti k bolniku.

Z Angleškega se je novo gibanje silno hitro razširilo na celino, v Ameriko in Evropo in tudi na Nemško, Francosko in dalje. Tudi Amerika ima že do 1/2 milijona »boyscouts«, Nemčija pa do 40.000. Nemci so nazvali boyscoute »P f a d f i n d e r«, in sicer v širšem pomenu, češ, da ne bodo le iskali steza po divjini, ampak po vseh potih skozi življenje, do novih potov v kulturi. Skavti naj bi torej bili za vse človeštvo nekaki »iskavci«, »obzorniki«. Med Poljaki in

Čehi so vzeli organizacijo v roko Sokoli; v Galiciji je že nad 6000 poljskih skavtov.

Način vzgoje se razvidi n. pr. iz dr. Lionove učne knjige. Skavt mora biti vitez, zvest Bogu in ljudstvu, prijazen in vljuden, vedno pripravljen pomagati, čist in trezen. Vaditi se mora življenja na prostem, taborjenja; uriti se v moči in vztrajnosti; učiti se opazovanja narave in orientacije. Poznati mora osnovna pravila zdravstva in izvežbati se za prvo pomoč v sili.

Tako na kratko, toda jasno opisuje to zanimivo, moderno mladeniško organizacijo dr. A. Ušeničnik v »Času« št. 4, l. 1913 (str. 306). Dalje pravi: Skavtsko gibanje bi rado nadomestilo s svojo vzgojo vso drugo vzgojo. To je pa usodno. Verskega momenta sicer naravnost ne zanikajo, saj osrednja organizacija sprejema tudi konfesionalne odseke (na Angleškem je baje kardinal Bourne celo v predsedstvu), vendar je načelno brezverska in si lasti vso vzgojo; mora pa biti ta vzgoja le naturalistična. Zato ni čuda, da se je polastilo tega gibanja na Francoskem framasonstvo in so morali škofje nastopiti proti njemu.

S tem vemo precej o tej organizaciji.

Obeta se nam, da hoče vlada pri nas vzeti v roko to stvar in tudi med Slovenci podpirati ustanovitev skavtske organizacije. Je pač tako gibanje moderno tudi z državljanskega stališča. Vsled tega stoji sedaj za nas vprašanje: ali je taka organizacija med Slovenci potrebna? ali je dana podlaga, da se bo udomačila in razvila? kako naj se zadrži orlovska organizacija proti nji?

(Dalje.)

ORLOVSKA POŠTA.

IZ SEJ PREDSEDSTVA IN ODBORA Z. O. IN K. P.

Seja dne 9. aprila 1914:

1. Na okrožja se razpošljejo okrožnice v svrhu informacij glede važnejših organizatoričnih vprašanj; obenem se okrožja pozovejo, da prijavijo mladeniške tabore, če jih še niso naznanila.

2. Tehnični odbor Zvezinega vaditeljskega zbora v »Danici« na Dunaju se pooblasti, da stopi v dogovor z Zvezo čeških Orlov glede izleta v l. 1915, izdelava vse predpriprave in stavi svoječasno konkretne predloge.

3. Naroče se vzorci za velike plakate za mladeniške tabore in javne telovadbe.

4. Na vprašanje, če je dovoljeno iti v kroju k poroki, se odloči, da le tedaj, če sta priči tudi v kroju ali če poročenca spremlja cel odsek, pri svatbi je pa nošnja kroja nedopustna.

5. Sklepa se o načrtu, ki ga je sestavila goriška podzveza za Vzvin izlet v Gorico. Vsled važnosti predmeta se skliče za velikonočni torek, t. j. dne 14. aprila 1914, plenarna odborova seja Z. O., h kateri se povabi zastopnik goriške podzveze in zastopniki kranjskih okrožij.

6. Sklepalo se je še o drugih notranjih zadevah odsekov, o prireditvah posameznih okrožij in o blagajničnem stanju Z. O.

Odborova seja dne 14. aprila 1914:

1. Zvezin izlet v Gorico:

Goriška podzveza ima dne 15. in 16. avgusta veliko prireditev, katere se Z. O. vsled važnosti, ki jo ima ta prireditve za razvoj orlovske organizacije na Goriškem, udeleži polnoštevilno in oficielno. Goriška podzveza je tudi že izdelala načrt, ki se pa mora z ozirom na kranjske odseke v nekaterih točkah spremeniti. Načrt Z. O. je v glavnih potezah sledeči:

Odhod posebnega vlaka na praznik Vnebovzetja D. M., t. j. dne 15. avgusta 1914, ob 3. uri zjutraj z državnega kolodvora. Prihod v Gorico ob 8. uri dopoldne, nato odhod v Št. Peter pri Gorici k sveti maši, po sv. maši ljudski tabor, nato kosilo, po kosilu skušnja. Ob 3. uri popoldne javna telovadba, nato prosta zabava. Ob pol 8. uri zvečer skupen odhod v prenočišča v Gorico, kjer se opravi sv. spoved. V nedeljo, dne 16. avgusta 1914, ob 4. uri zjutraj odhod na Sv. Goro. Ob 8. uri sveta maša in skupno sveto obhajilo, nato zajtrk, po zajtrku mladeniški tabor. Nato kosilo, po kosilu odhod v Gorico na vlak, odhod v Ljubljano ob 3. uri popoldne. Ta načrt je soglasno obveljal. Zvezino tajništvo ga z motivacijo naznani goriški podzvezi kot definitivnega. Takmovalci odidejo že v petek popoldne, ker se tekma prične v soboto ob 4. uri. Tajništvu Z. O. se naroči, da uredi posebni vlak, preskrbi prenočišča v Ljubljani, izdelava tozadevne okrožnice na odseke. Cena vlaka iz Ljubljane in nazaj po dosedanjih informacijah 7 do 8 K tretji razred, 11 K 40 h drugi razred.

2. Naraščaj: a) Kot oficielni telovadni kroj (ne uniforma!) za naraščaj se

določa kroj kot ga je uvedel šentpeterski Orel; b) glede udeležbe ljudskošolskega naraščaja pri procesijah se dajo odsekom potrebna navodila.

3. Poročila zastopnikov okrožij. Na podlagi teh poročil se odredi:

- revizija nekaterih odsekov;
- se odpošlje v S. K. S. Z. kot zastopnik Z. O. br. Jos. Puntar, ki bo skrbel za dobro razmerje med društvi in telovadnimi odseki;
- se prepove nošnja čepic čeških Orlov pri javnih nastopih;
- se odsekom naroči, da skrbé za vzorne nastope pri procesijah, da člani ne posojujejo krojev nečlanom;
- reši se še več drugih vprašanj, ki se tičejo notranjega dela po odsekih.

Tajništvu se naroči, da izdelava vse zgorajšnje sklepe vsebujočo okrožnico, ki se odpošlje na vse odseke.

Prihodnja odborova seja se vrši binokostni torek, t. j. dne 2. junija t. l., ob pol 4. uri popoldne v Katol. tiskarni.

4. Raznoterosti:

- S. K. S. Z. se naprosi, da izda na dekanijske odbore navodila za rekrutne tečaje;
- odseki se opozore, da naznanijo fanta, ki se preseli v Ljubljano, Z. O., drugače pa odseku ali župniku dotičnega kraja;
- odseki naj priporočajo obisk kmetijske šole na Grmu, gospodarske in zadružne šole v Ljubljani, skrbé naj za polnoštevilno udeležbo Orlov pri živinorejskih in izobraževalnih tečajih, ki jih bo prirejal deželni odbor, S. K. S. Z. in J. S. Z. (v delavskih krajih);
- tajništvo Z. O. naj sestavi seznam vseh brošur in knjig, ki se tičejo gospodarske izobrazbe kmečkega fanta.

Seja predsedstva dne 23. aprila:

1. Okrožne prireditve:

Okrožje Vipava: dne 7. junija v Vipavi;
Okrožje Logatec: Planinska gora;
Okrožje Krško: Mladeniški tabor pri Dobrem svetu dne 10. maja 1914 in javna telovadba v Cerkljah;

Okrožje Trnovo—Košana: v Št. Petru na Krasu dne 19. julija. Tabor pri Sv. Treh Kraljih nad Rovtami za letos odpade. Notranjska okrožja (idrijsko, cerkniško in logaško) se naj udeleže prireditve v Št. Petru na Krasu. Določijo se govorniki za posamezne tabore.

2. Načrt za ustanovitev ljubljanske podzveze, ki naj bi obsegala okrožja: šentpetersko, D. M. Poljsko, šentviško, viško in morda še vrhniško in šmarsko, se odobri in prizadeti okraj pozovejo, da stopijo v medsebojni dogovor in sestavijo poslovnik, katerega predlože K. P. v odobrenje.

3. Telovadni odsek društva trg. vajencev »Adrija« v Ljubljani se sprejme v Z. O.; odsek se pozove, da pristopi v kako že obstoječe okrožje.

4. Iz prepisa seje goriške podzveze par važnejših sklepov:

- Načrt za Podzvezino prireditve dne 15. in 16. avgusta;

b) telovadni tečaj za celo Goriško v Mirnu;

c) trobentaški tečaj v Kronbergu.

Goriška Podzveza se dobro pripravlja na orlovsko slavlje.

5. Odredi se revizija par odsekov, določi govornike za predavanja po nekaterih odsekih, potrebno ukrene glede ustanovitve odseka v Št. Vidu pri Zatičini.

Odseki se opozarjajo na širšo sejo Z. O. in K. P., ki se vrši dne 2. junija (t. j. na binkoštni torek) ob pol 4. uri popoldne v Katoliški tiskarni, I. nadstropje.

Jos. Pirc.

KRANJSKA PODZVEZA.

Ljubljana (Sv. Peter). Zopet se oglašamo v »Mladosti«, kar naj priča, da postaja življenje v našem odseku vedno zanimivejše. Za seboj imamo tri leta odsekovega obstoja, leta pravega navdušenja, prehajamo s počasnimi koraki v dobo, ki bo zahtevala trdnih in odločnih fantov, katerih ramena bodo dovolj močna, da bodo nosila s trudom zgrajeno stavbo. Kakor smo dosedaj potrebovali navdušenih, korajžnih fantov, tako bo bodoči čas zahteval fantov, ki bodo ne samo ohranili to navdušenje, ampak stremili vedno za višjo izpopolnitev v načelih naše orlovske organizacije. »Vedno globlje v načela«, to bo deviza našega bodočega dela. Kakor je zadnji katoliški shod izzvenel v enem samem klicu, prekvasiti celo naše življenje s pravim krščanskim duhom, ta isti klic velja tudi za vse člane našega odseka. Kot članom krščanske organizacije ne sme biti težko, zadostiti eni prvih zahtev organizacije, neustrašeno pokazati svoje katoliško prepričanje ne samo v besedah, ampak tudi v dejanju, kadar nas odsek pozove, da skupno manifestiramo za svoje versko prepričanje. Izostajanje od skupnih verskih prireditev ne znači pravega duha v odseku; v tem oziru bo treba v bodočnosti večje odločnosti. Nobene sile, ampak samo vzgojiti člane tako, da bodo jasno spoznali to naše načelo. To je prva točka, v kateri bo treba temeljite izpopolnitve. Naj zadostuje to za danes; ob tej priliki omenjamo nekaj novic iz odseka. V soboto, dne 4. aprila, smo imeli 7. fantovski večer, na katerem je predaval stud. med. br. Ivo Pirc o »Vplivu telovadbe na značaj; orisal nam je v lahko umljivi obliki pomen telovadbe ne samo za telo, ampak tem večji tudi za vzgojo našega značaja. Želimo tudi v bodoče stika z brati akademiki, z veseljem jih bomo pozdravili v svoji sredi. Po predavanju se je vršila volitev načelnika, ker je na običnem zboru izvoljeni načelnik Slana smrtnonevarno obolel. Načelnikom je bil izvoljen br. Al. Lekan, ki je že z dosedanjim svojim delom pokazal, da ima zmožnosti in veselje do tehničnega dela. Zaveda naj se, da je prevzel breme načelnika v težavnih razmerah, a naj ima zavest, da požrtvovalnost preмага vse ovire. Trdno oporo bo dobil v vaditelju br. Kržanu Pavlu, ki je obljubil dati svoje zmožnosti, pridobljene tekom let, tudi za naprej v službo našega odseka. Nato je brat Jos. Pirc razpravljal o udeležbi pri skupnih verskih prireditvah, postavil odločno zahtevo, naj nihče brez tehtnega razloga ne izostaja od skupnih verskih manifestacij. Želimo njegovim

besedam uspeha. Br. Kržan je nato omenjal veliko vno, s katero se nekatera okrožja pripravljajo za letošnjo tekmo v Gorici, pozival je brate, da naj že sedaj razmišljajo o tem in se začno pravočasno pripravljati, ker bo boj pri letošnji tekmi brez dvoma hujski, kakor je bil pri lanski. Odsekove vaditelje čaka torej precej dela in vztrajnosti; upamo, da bodo rešili čast svojega odseka! Tako je minil ta fantovski večer. — Pri naboru so nam potrdili tri brate, in sicer: br. Al. Lekana, Avg. Kordina in Mejača; izgubili bomo ž njimi tri marljive telovadce; vojaška suknja nam pobere vsako leto najboljše fante; upamo, da se po prestani vojaški službi vrnejo v naše vrste. Veselo nas je iznenadila vest, da se poroči naš bivši načelnik br. Pavle Kržan z gđc. Okorn Anico. Zapustil bo tako vrste fantov, a upamo, da ohrani tudi v zakonskem stanu isto navdušenje in veselje do dela v naši organizaciji; želimo mu obilo sreče in zadovoljstva v novem stanu; ta želja naj mu bo naše skromno poročno darilo. Bog živi prvega moža, ki je izšel iz vrst našega Orla! — Poročajmo še nekaj iz življenja našega naraščaja. S pomladjo se je začelo tudi pri našem naraščaju novo življenje. Pričeli bomo meseca maja z izleti, katere bomo prirejali vsak mesec. Pomen izletov se pri nas preveč podcenjuje, taki skupni izleti dečkov pod dobrim vodstvom so neprecenljive važnosti za razvoj dečkovega duha in telesa, zato bomo tej nalogi posvečali največ pozornosti. V kratkem priredimo prvi sestanek starišev, ker je stik med stariši in voditelji naraščaja neobhodno potreben, kajti kaže se, da bomo šele tedaj dosegli trajne uspehe, če bomo delovali sporazumno s stariši naših dečkov. Stariši naj bodo poučeni o delu v naraščajevi organizaciji, to je namen roditeljskih večerov, ki se bodo vršili vsak mesec. Kako bomo udeležili te naše načrte, hočemo poročati o priliki. Omenjamo naj še, da je imel naraščaj dne 1. marca 1914 skupno sveto mašo in obhajilo, nato pa skupen zajtrk, ob kateri priliki so se razdelile nagrade med štiri dečke, ki so prinesli ob prvem polletju najboljša izpričevala. Orlič naj bodo tudi najboljši učenci! To je smer našega dela, upamo, da ne bo brez uspeha!

Vrhniško okrožje. Občni zbor vrhniškega okrožja Orlov se je vršil dne 15. marca t. l. na Vrhnikih. Uvodoma izrazi predsednik brat Ign. Hren svoje veselje, ker so se člani vseh odsekov razen preserskega v tako častnem številu udeležili običnega zbora. Br. tajnik poroča: Okrožje je imelo tekom leta 4 odbore seje in dva vaditeljska zbora. Priredilo je okrožno javno telovadbo na Stari Vrhnikih, udeležilo se več javnih nastopov sosednjih odsekov in katoliškega shoda v Ljubljani. Vršili so se tudi trije telovadni tečaji: prvi na Vrhnikih, ki ga je vodil Zvezin vaditelj br. Rozman iz Št. Vida, drugi v Borovnici in tretji Podlipo. Okrožje je izgubilo br. Groma, ki se je ponesrečil pri razstrelbi smodnika; pogreba so se udeležili člani v krojih. Istotako se je okrožje udeležilo pogreba poslanca dr. Žitnika. Statistika je sledeča: okrožje ima 132 rednih članov, 92 podpornih, 91 telovadcev, 87 naraščaja, 76 krojev, 91 »Mladosti«. Okrožje združuje pet odsekov. Pri volitvi se med drugimi izvolijo br. Ign. Hren predsednikom, br.

Fr. Petrovčič načelnikom, br. Zdešar blagajnikom in br. Fr. Furlan tajnikom. — Pri slučajnostih se je posebno priporočalo gojitev naraščaja, zlasti pa to, da bi odseki prirejali skupne nedeljske izlete brez kroja, tako da bi se jih mogli udeleževati tudi prijatelji naših odsekov. To bi poživilo prepotrebno medsebojno vez in prijateljstvo. Predlog je bil z navdušenjem sprejet, Bog daj, da bi se tudi z enakim navdušenjem izpeljal!

Vrhnika. Dne 2. decembra 1913 je imel naš odsek svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo okrog 40 članov. Občni zbor je otvoril predsednik br. Fr. Zabret, ki je v svojem otvoritvenem govoru navduševal fante k vztrajnemu delu in jim govoril o potrebi naših organizacij. Po govoru br. predsednika je sledil sprejem 14 nanovo vstopivših članov, kateri se je izvršil tako, da je vsak pristopivši član segel v roko br. predsedniku ter obljubil, da bo izpolnjeval orlovsko dolžnost. Iz poročil odbornikov smo razvideli, da odsek ni zanemarjal organizatoričnega in notranjega dela, ki je bilo največ v prid dušni izobrazbi fantov. Rednih članov imamo 48 in 40 naraščaja, ki pod dobro vzgojo in vneto skrbnostjo br. Grampovčana prav dobro napreduje. Naši fantovski večeri so tudi prav dobro uspevali. V sporedu smo imeli deklamacije, govorniške vaje in razna predavanja, katera so imeli posamezni člani. Ni pa takega napredka v tehničnem delu. Bilo bi pa želeti z ozirom na letošnje težke vaje s palicami, da bi se fantje oprijeli tudi tega dela. Pri volitvi, ki se je vršila z vzklikom, je bil izvoljen sledeči odbor: za predsednika g. Fr. Zabret in za podpredsednika br. Fr. Petrovčič. Odborniki: Fran Tršar, Vinko Premk, Ivan Primar, Pav. Jurjevčič, Ivan Tomšič, Andrej Dobrovoljc, Ign. Hren, Ivan Krašovec, Ant. Petrič, Ivan Gram-povčan, Jur. Gladek in Franc Furlan. Poročalo se je že, da je naš odsek včasih poln navdušenja, včasih pa suh in brez volje do napredka. Žal, da je tudi v letošnjem poslovnem letu, kar se tiče tehničnega dela, naš odsek precej slabo napredoval. Zato pa na delo, dragi fantje! Pokažimo, da so besede, ki nam jih je govoril br. predsednik, obrodile le dober sad! Spojimo dobro voljo s krepkim značajem in začnimo z delom, ki smo ga kot člani in telovadci dolžni!

Idrija. Predavanje dne 27. sušca 1914. Človek se mora v svojem življenju vedno klanjati resnici. Resnica pa je Bog. — Kot otrok in tudi pozneje se mora vedno učiti. Kot mladenič si mora ustvariti jasen pojm o političnem naziranju, tako da stoji potem mož trden, neomajen, ki dela neumorno v prid sebi in bližnjemu. — Dne 3. malega travna smo zaključili vrsto predavanj. Na zgledih iz zgodovine smo si ogledali, kako potrebno je, da se govori premišljeno in jedrnato. Dalje smo slišali, kako naj se fant obnaša v poletni sezoni in pomislili, da vsa obnašnost in olikanost brez vere v Stvarnika ne napravi človeka zadovoljnega. Z izrekom, človeško srce ne najde prej pokoja, dokler se v Bogu ne spočije — zaključil br. I. Kanduč predavanja.

Prežganje pri Litiji. Občni zbor telovadnega odseka se je vršil dne 5. aprila 1914. Predsednik otvoril zborovanje in pozdravi vse navzoče člane. Omenja vse vesele in za-

lostne dogodke odsekov v preteklem letu, tako v tehničnem, izobraževalnem in organizatoričnem oziru. Splošno omenja, da je večina fantov dobrih, le nekateri, ki so stopili nepoklicani v naše vrste, so delali sramoto in slednjič odpadli. — Cilj vsega delovanja vsakerega odseka je bil katoliški shod; naš odsek se je pridno vadil prostih vaj in droga ter tudi redovnih vaj. Večina se je veliko naučila, le nekateri so redno izostajali od telovadbe. Napravil se je nov drog in lesena bradlja. Nekateri člani nimajo zmisla za telovadbo, zato jim vsak dogodek zadostuje, da napravljajo razpor in odstopajo. Vihar, ki je bil prihrul lansko leto nad odsek od strani lastnih nevredečnih članov, je minul in z novo močjo se je po novem letu pričela telovadba. Revizije v tehničnem oziru sta bili dve iz Šmartna in Ljubljane; člani so bili obakrat pohvaljeni. — Izobraževalno delo je napredovalo; duša vsega je načelnik Jožef Gale, ki z jekleno vztrajnostjo, nesebičnostjo in navdušenostjo deluje. — Tajnik Jožef Kozlevčar poroča, da je rednih članov 19, krojev 17, 3 trobentači, 32 podpornih članov, 10 naraščaja; sej je bilo 8, v katerih so se obravnavale tekoče zadeve, pa tudi važne za odsek. Društvenih maš in svetih obhajil se je odsek polnoštevilno v kroju vdeležil. Izleta na Janče se je vdeležilo 21 članov, Konstantinove slavnosti v Šmartnem 8 članov, Katoliškega shoda se je udeležilo 19 članov, 14 jih je nastopilo pri prostih vajah in 7 na drogu. Predavanj je bilo 13 na 11 fantovskih večerih. Večeri, združeni s telovadbo, so bili precej dobro obiskani. »Mladosti« ima odsek 15. — Blagajnik Janez Rome poroča, da je bilo dohodkov 199 K, stroškov 225 K; stroški so večji radi droga in telovadnih oblek, vsega premoženja je 523 K. — Načelnik Jožef Gale poroča, da je bilo vseh telovadnih ur 184, prisotnih telovadcev 277, odsotnih 115, kar se mora grajati; podnačelnik je posebej učil proste vaje in na drogu 7 članov. Glede izobrazbe omenja, da se je dokaj obnesla šola domačega izobraževanja. Dajal je članom naloge iz »Mladosti« ali »Bogoljuba«, da so jih reševali. — Nato predsednik s krepkimi in navdušenimi besedami bodri navzoče k vztrajnosti in pogumu. Izgine naj mlačnost, malodušnost, napuh in občutljivost, nastopi naj pogum, požrtvovalnost in vzajemnost, in naš odsek bo srečen! Na zdar!

GORIŠKA PODZVEZA.

Gorica. Živahno gibanje se je pričelo v naši podzvezi. Pripravljamo se za veliko orlovsko slavlje, ki se bo vršilo dne 15. in 16. avgusta 1914. leta v Gorici, oziroma v Šempetru. Na tozadevni nasvet Zveze iz Ljubljane sklenila je naša Podzveza prevzeti to važno nalogo in storiti vse v dosego lepega vspeha in v povzdigo orlovske misli na Goriškem. Pri tem našem delu nam pojde na roko v prvi vrsti Zveza Orlov iz Ljubljane, ki nam z udeležbo ogromne množice do 1000 uniformiranih Orlov pomore do sijajnega nastopa. Enako upamo tudi od našega ljudstva, da vzame ta veseli dogodek z velikim navdušenjem na znanje.

Že v dveh sejah je Podzveza sklepala o omenjeni prireditvi. Spored priobčimo pozneje.

Razen br. Tomažiča udeležil se je seje Podzveze v Gorici tudi Zvezin načelnik br. Vojteh Jeločnik. Oba brata iz Ljubljane kakor tudi naši Orli so pokazali pri seji dne 5. aprila veliko zanimanje za to prireditev. Upamo torej, da se bode sijajno izvršila. Na delo, bratje, in vspeh ne izostane!

Gorica. Iz seje dne 5. aprila 1914. leta. Sklepa se glede orlovskega slavlja, ki se vrši v Gorici, oziroma v Šempetru dne 15. in 16. avgusta t. l. — Sklene se prirediti tečaj za vaditelje, in sicer se ta vrši v Mirnu na belo nedeljo in naslednji ponedeljek. Br. Jeločnik obljubi, da posodi Zveza iz Ljubljane konja za ta tečaj. Br. Tomažič in dr. Česnik priporočata »Mladost«, Enako se pozivljajo Orli, da pogostoma poročajo v »Mladost«. Iz Goriške so dopisi prav redki! Vzame se na znanje nastop briskega okrožja Orlov, ki se vrši koncem maja meseca. Sklene se tudi prirediti tečaj za trobentače. Končno se odseki opozore, naj pošljejo Podzvezi članarino. — Podzveza sklene nabaviti si konja, ki ga doslej še noben goriški odsek nima. — Na zdar!

Sv. Ferjan v Brdih. Draga »Mladost«! Gotovo si mislila, da nas je zima pobrala; pa povedati Ti moram, da ni tako. Živimo in delujemo. Vso zimo smo telovadili redno dvakrat na teden pod vodstvom br. Fr. Gravnarja; tudi vadijskih ur smo se pridno udeleževali. V mesecu marcu smo imeli okrožni tečaj in po tečaju predavanje. Predaval nam je g. dr. Šabec o pogodbah, za kar se mu naš odsek prav lepo zahvaljuje. — Na velikonočni ponedeljek smo pa pohiteli (23 po številu) k prireditvi biljanskega in ferjanskega odseka v Mirnik. — Mirnik je tik italijanske meje. Tja se vsiljuje »Lega nazionale« s svojo šolo; le po skrbnem prizadevanju preč. g. Blaškota se ji to ni posrečilo. — Kakor vidite, je bila ta prireditev popolnoma na mestu. Ljudstvo se je navdušelo za naše narodno delo, pa tudi mi

smo se vračali veseli in zadovoljni, ker smo videli, kako daleč segajo naša slovenska brda in kako lepa so. — Fantje se sedaj pridno pripravljajo za naš Podzvezin nastop in porabijo za ta nastop vsako prosto urico. Tudi z naraščanjem hočemo začeti, da bodo naše vrste vedno polne. Koliko dečkov se klati ob nedeljah z malopridneži okrog, kjer se nič dobrega ne nauče. Bratje, tu zija vrzel, ki jo je treba zamašiti, sicer izginejo vse naše ideje z nami vred! — Pa še nekaj bi vam svetoval. Vsak Orel naj si naroči »Mladost«; je že prav, da čitate tudi druge katoliške liste, zlasti »Novi čas«, a tega, kar vam nudi »Mladost«, vam ne da noben drug list. Našim vadijskim pa svetujem, naj najprej sami naroče »Mladost«, šele potem bodo imeli kot agitatorji vspeha pri drugih. Tu velja izrek: »Orel brez »Mladosti« je Orel brez bodočnosti.« — Na zdar!

Briski Orli ob italijanski meji. Iz Mirnika ob italijanski meji poročajo »Slovincu«: Na velikonočni ponedeljek so prihiteli k nam briski Orli. Mirničani jim moramo biti za njihov obisk na našo mejo od srca hvaležni. Pri Devici Mariji na Jezeru, kjer so Orli imeli sveto mašo, se je ljudstva kar trlo. Prišli so ljudje iz celih zapadnih Brd, pa tudi iz sosednje Italije jih je bilo mnogo. Popoldne je bila javna telovadba na vrtu krčmarja Firighina. Tudi tu je bilo ljudstva zelo mnogo. Jurist Jožef Biležnik iz Gorice je s svojim govorom zelo povzdignil našo narodno zavest. Mladi, a dobri pevski zbor iz Gonjač je žel zaslužen pohvalo. Orli so svojim plemenitim nastopom in lepim obnašanjem zapustili pri nas samo prijetne spomine. Prav želeli je, da nas obišejo vsako leto. Pa tudi za Slovence onstran državne meje je bilo to velikega pomena. Pri slavnosti je bilo namreč mnogo ljudi iz sosednje, povečini slovenske duhovnije Praprotno, ki spada že pod Italijo.

DROBIŽ.

PISMO ORLA-VOJAKA.

Kvantanje pri vojaki.

Če izvezamo razne beznice in slaboglasne gostilne, mislim, da se nikjer toliko ne kvanta kakor ravno pri vojaki. Kvantanje je tukaj takorekoč jutranja, opoldanska in večerna molitev. Posebno nekateri so mojstri, strokovnjaki v kvantanju. Ponavadi je tako, da čim višje šaržo kdo ima, tem več izbranega cvetja prihaja iz njegovih ust. Seveda ima potem tudi toliko večjo veljavo. Predmet in vsebina vsakdanjega kvantanja je neumno, nesramno govorjenje o ženskem in tudi o moškem spolu, norčevanje in neslano govorjenje o cerkvenih in verskih rečeh, duhovnikih, molitvi itd. In to gre dan za dnem. Ni čuda, da se potem toliko fantov okuži, izgubi vsak čut dostojnosti, pade v versko mlačnost. Molitev postane takemu vojaku neumnost, cerkve in sv. zakramentov sploh več ne pozna. K vojakom pride fant duševno dober, morda nepokvarjen in sramežljiv; na drugi strani pa bo-

ječ, neizkušen. Ali nehote zaide s časom v to močvirje. Seveda, če gospod »frajtar« ali celo »koprol« zinejo kako mastno, se fant boji priti ob milost in pridene še on kot »štom soldat« kako podobno. To gre s časom naprej. Tri leta so dolga in preden minejo, se fant, ako ni posebno dober, nabere tega zla kakor berač mraza. Ni dolgo, kar mi je pisal moj najboljši prijatelj, tudi vojak, ki se nahaja v takozvani »Bildungs-šoli«. Med drugim piše: »S strahom in žalostjo gledam, kam plove naša slovenska mladina, kako rapidno propada v moralnem oziru. Tukaj nas je čez 60 fantov in med temi nas je morda kakih pet dobrih; vsi drugi so iz verskega in pravnega ozira obžalovanja vredni.« So nekateri vojaki, katerim v tem oziru vsa čast, ali redki so.

Tukaj, bratje, imate iztrebiti še precejšnje njivo. Tudi v orlovskih vrstah ni v tem oziru povsod vse čisto. In kjer je kaj tega plevela, vun ž njim! Saj vsakega lahko zasačite. Česar je polno srce, tega so polna tudi usta. Na sestankih predelajte ta predmet in odpra-

vite povsod to nerodnost. V medsebojnem govorjenju se varujte kvantanja na vso moč! Opozarjajte drug drugega; zakaj ni ga bolj zoprnega človeka, kakor sta pijanec in kvantač. Srce našega fanta Orla mora biti čisto, vsled tega mora biti tudi govorjenje in občevanje povsod, ob vsakem času in vsakem kraju — pošteno in dostojno. Orel bodi vitez povsod in vsikdar! Orli, ki ste pri vojakih, in vsi, ki Vas še čaka vojaška sukinja, — Vi bodite pa kakor ogenj, ki naj izžiga in izžge to grdo, nizkotno napako iz čet našega vojaštva!

Pozdravljeni!

Vaš Ivo.

MLADINSKE IN TELOVADNE IGRE ZA NARAŠČAJ.

Slepa miš.

I. Voditelj igre določi raven in prazen prostor, katerega igralci ne smejo prestopiti. Enemu igralcu se z robcem zavežejo oči, slepa miš. Slepa miš blodi z razprostrtimi rokami po določenem prostoru in skuša ujeti koga izmed igralcev. Ti tekajo okoli nje in jo dražijo: »Dobro jutro, slepa miš! — Ti me ne vlovliš!« Kadar prestopi mejo, jo igralci opomnijo, naj gre nazaj, naprej, na levo, desno. Ako slepa miš predolgo ne vjame nikogar, določi voditelj drugega igralca za slepo miš.

II. Igralci stvorijo čelni krog in se drže za roke. V sredo kroga stopita slepa miš in še en igralec — Jakec. Oba imata zavezane oči. Slepa miš povprašuje Jakca: »Jakec, kod hitiš?« Jakec odgovarja: »Tu me zdaj dobiš!« Oba blodita po krogu. Jakec se kolikor mogoče izogiba miši, ki ga lovi. Ko ga vlovi, je Jakec slepa miš, prejšnja miš pa izmed igralcev določi Jakca.

III. Krog se pomika v desno ali levo. Sredi vrtečega se kroga stoji slepa miš. Približa se krogu in dotakne enega igralca, na kar se krog ustavi. Slepa miš vprašuje igralca: »Kako mijavka mačka?« — »Kako laja pes?« — »Kako poje petelin?« Ako slepa miš spozna igralca po glasu, prevzame igralec njen posel. Ako pa po treh vprašanjih ne spozna glasu igralčevega, se začne iznova vrteti krog, nakar poskuša slepa miš svojo srečo pri drugem, tretjem... igralcu.

Slepec lonec ubija.

Na igrišču zasadiš trdno v zemljo kol, na katerega obesiš lonec (klobuk). Enemu igralcu zavežeš oči deset korakov od kola. Nato ga drugi igralci zavrtje dvakrat ali trikrat na mestu in mu po zasukih izroče palico. Slepec koraka devet korakov ter se ustavi in udriha na vse strani, misleč da je pri loncu. A lonca največkrat ni pred njim, ampak je popolnoma v drugi smeri: slepec namreč zaradi obratov pogosto zgreši pravo smer. Nato poizkuša svojo srečo še drugič in tretjič in če ne ubije (zadene) lonca, mu sledi naslednji igralec. Če se mu pa posreči, bodisi že pri prvem poizkusu, bodisi pri drugem, lonec ubiti, je radi tega tem preje prost.

Slepec slepca lovi.

Na igrišču je zabiti v tla kol, na katerem sta pritrjeni dve vrvici do 4 m dolgi, katerih pentlji drsita ob kolu in se torej vrvici ne

povijata nanj. Dva igralca primeta vsak za konec ene vrvice. Obema se zavežejo oči in zdajci se začneta pomikati oba v isto stran ob napetih vrvicah v krogu okoli kola. Prvi slepec beži pred drugim, ki ga zasleduje in lovi. Prvi slepec se mora oglasiti lovcu, ko ta vpraša, kje je. Ko ujame lovec begunca, je tekanja konec.

Koklja in kragulj.

I. Najmočnejša igralca sta koklja in kragulj. Ostali igralci — piščeta — se postavijo za kokljo in drže drug drugega okoli prs. Koklja brani piščeta pred kraguljem, ki namerja zdaj od te, zdaj od druge strani ujeti zadnje pišče, a se koklje ne sme dotakniti. Koklja ga ovira z razprostrtimi rokami in giblje svojo vrsto. Piščeta se tudi sama skrbno varujejo pred kraguljem in pomagajo koklji, da ta laže okreta in vije svojo vrsto ter tako uspešneje brani piščeta pred kraguljem. Če ujame (z dotikom) kragulj zadnje pišče, to izstopi. Igra se istotako nadaljuje, dokler kragulj ne vjame vseh piščet.

II. Koklja ne brani piščet, ampak stoji mirno na mestu. Kragulj preži na zadnje pišče, se zaleti proti njemu, da bi ga ujel. Ko pa pišče opazi nevarnost, spusti svojega prednika za bok in beži po nasprotni strani pred kokljo, kjer se postavi pred njo v vrsto; a na begu se ne sme oddaljiti več kakor dva do tri metre od vrste. Če se mu posreči pred kokljo, je varno pred kraguljem. Ako pa zadene kragulj pišče izvun okrilja (vrste pred kokljo), bodisi takoj, bodisi po daljši lovitvi, postane pišče naslednji kragulj. Igra je končana, ko so vsa piščeta uvrščena pred kokljo. Kragulj namreč preži na naslednje zadnje pišče, če mu prvo uide itd.

Fr. K.

PRVA OKROŽNA TEKMA V KAMNIKU.

Lani smo pričeli z dobo tekem — o priliki zleta Orlov v Ljubljani dne 23. avgusta 1913. Letos pa je kamniško okrožje prvo začutilo, da je treba radi številne naše organizacije še notranjih, okrožnih tekem — in je isto priredilo v nedeljo dne 29. marca v telovadnici kamniškega odseka.

Tekmovalo se je v prostih vajah, redovnih vajah, v skoku v višino, v daljino, na drogu in bradlji. Nekatero vrsto se nastopile v vseh vajah razen onih na orodju, druge v nižjem oddelku, v višjem oddelku in v oddelku za prvenstvo okrožja. Telovadni red je bil isti kot je bil lani. — Pomanjkljivo pa je bilo, da se ni tekmovalo tudi v vajah s palicami, saj so obvezne za vse odseke. — Za prvenstvo pa je bila tekma vsekakor premalo obsežna — le drog, bradlja in oba skoka — mora biti že kaj več! Pri tekmi je nastopilo vseh telovadcev 47 iz 9 odsekov — le trije odseki niso bili zastopani. V bodoče naj se gleda na to, da bodo tekmovali popolnoma vsi v okrožje spadajoči odseki, da tako napredujejo vsi odseki v pravi skupni smeri. Sodili so trije bratje iz domačega okrožja — br. Smole iz Radomelj, br. Strcin iz Komende in br. Jerič iz Kamnika. — Svetovati je, naj se dobi sodnikov od drugod — da ne bo prilike kakih pristranskih sodbi.

Tekma je trajala 8 ur in se je vršila v najlepšem redu — disciplina je bila res hvale vredna! Kar se pa tiče izvedbe vaj samih, so

nas le nekatere zadovoljile. Odkrilo se je nešteto napak, ki bi brez tekme ostale nepopravljene — tekma je pa razkrila vse. Nekaj največjih in najpogostejših napak!

Izmed 47 tekmovalcev jih je zavoj (med korakanjem) izvedlo pravilno le kakih pet! Vsi drugi so se obračali, sukali na notranji nogi ali poskakovali. Izmed vseh vrst, ki so nastopile, je le ena ločila popolno izprečitev od zavojev — večinoma so vse po izvedenem prečnem obratu izvedle zavoj — namesto, da bi posamezniki drug za drugim prihajali v nov red. Saj je bilo v lanski »Mladosti« to dvoje najnatančneje opisano. — K orodju so prihajali nekateri s povešenimi glavami, naprej visečimi rokami, lenim korakom — ali so to tekmovalci — ali je to tekma, bi si mislil kdo! Namesto strumnih, prožnih, odločnih dohodov in obhodov si videl vse drugo kot lep nastop tekmovalca. Ravno ti dohodi in odhodi so se sodili veliko premilo — in kdor je dobil za vsakega po eno točko, si je mislil, da je bilo brez napake! V prihodnjic drugače!

Kar tiče prostih vaj, so jih tekmovalci večinoma izvajali zelo, zelo površno! Tisti mali, postranski gibi — rekel bi malenkosti — ki dajo, če so pogojeni, vaji ves drug značaj, nekako živahnost, so se kar izpuščali. Te povešene glave, slabo iztegnjeni prsti, roke in noge, upognjeni križ, netočno zavzete lege rok — ti majhni, visoki izpadi, leni obrati — vse to daje povsem silno slab vtis. Da na nobeni tekmi več ne zagledamo kaj takega!

Pri nastopu se je upoštevala tudi oprava telovadcev — veliko ničel je tu padlo radi prekratkih hlač, umazanih majic, netelovadnih čevljev, tudi dolgi skuštrani lasje niso ravno dobro vplivali na znamko za nastop! Odslej se bo bolj gledalo na opravo telovadcev. Držite se vsi točno predpisov in skrbite v tem, da je vaš krog brezhiben, da ne bo to za posameznika imelo kakih neprijetnih posledic!

Pri skoku se je videlo, da se isti vse premalo goji. Mera, tako majhna, pa je še ni preskočil vsak — ali pa tako nelepo. Par jih je pa res krasno skočilo. Skok v daljavo za nižji oddelek je bil predpisan premajhen. Vsaj 20 ali 30 cm bi moral biti daljši! Na orodju je bilo videti veliko skrčenih nog, rok, na držanje glave se prav nič ni pazilo. Poskoki so bili izvedeni preokorno — kar na cela stopala in raznožene noge, brez vsakega počepa! Seveda ne vsi, ampak mnogo!

V celoti uspeh ni bil posebno dober — posamezniki so se pa naravnost odlikovali. Tako je br. Mihael Kladnik, ki je izšel kot prvenec iz tekme — dosegel polno število točk, br. Franc Klemenč, Kamnik — je bil le pol točke za njim. Odlikoval se je tudi Fran Rojc, Radomlje, ki je bil tretji. Okrožni načelnik br. Rudolf Potočnik, ki je nastopil le v višjem oddelku, je tu kot prvi dosegel 99% vseh točk. Izmed vrst je bila prva kamniška, druga iz Radomlje, kateri se je treba čuditi, ker se je pripravila za tekmo v par tednih. Sploh se vidi, da so naši fantje za telovadbo zelo zmožni, le zares se je treba oprijeti in gre! V nižjem oddelku je bil prvi Fr. Stele iz Kamnika, drugi Benkovič — oba z lepim uspehom. Izmed vrst, ki niso nastopile na orodju, je bila najboljša iz Moravč, druga iz Cerkelj, tretja iz Vodice — izmed po-

sameznikov pa Urbanija, Moravče, in Jeraj, Vodice.

Darila so bila: srebrna ura z verižico za prvenca, diploma za prve vrste v vseh oddelkih, in prva dva posameznika v vsakem oddelku.

Nikakor ni prav, da so morali vsi odseki (12) poslati po 8 K za darila. To je vendar preveliko breme, saj se že okrožna članarina od odsekov ne plačuje točno. To breme pa tudi ni potrebno — saj ni potrebno toliko daril in pa tako dragih! Tisti, ki je prvi, in prva vrsta, oziroma kdor bi desegel nad 90% vseh točk, naj bi dobil diplomu. Za vsakim korakom pa tudi ne bomo iskali časti! Drugim tekmovalcem, ki so nastopili pri tekmi, bi pa bilo umestno dati izpričevalo, da se je tekme udeležil in s kakšnim uspehom.

Vsekakor pa je uspeh tekme velik! S takimi okrožnimi tekmami se pripravljamo za obširneje Zvezine tekme — ali za javne nastope — predvsem za večje zlete. Toplo je priporočati vsem okrožjem, na posnemajo kamniško.

Vkljub temu, da je bilo nešteto napak, je vendar hvalevredno, da se je udeležilo tekme tolikšno število telovadcev — 47! To je tretjina vseh okrožnih telovadcev! Kdaj bo nastopila tretjina zvezinih telovadcev! Torej le pogum, le na dan, le pokaži, poizkusi se, saj se boš le na ta način izpopolnjeval! V ognju se čisti zlato — pravijo — v tekmah se izpopolnjujejo telovadci. Prepričani smo, da bo ta tekma obrodila obilo sadu, kajti tekmovalci se navzame posebnega tekmovalnega duha in to je tisti zdravilni duh, ki naj preveže vse Orle od prvega do zadnjega, vsak naj tekmuje z drugim in se tako dviga k popolnosti, da bomo vsi čuječa, delavna armada, pred nami pa bo vihral in se blestel visoko naš sveti prapor naših idealov, kateremu bomo zvesto sledili . . . Bratje, v boj! Na zdar! M. P.

Kroj za orlovski naraščaj obsega: 1. čepico s črnim robom in rdečim temenom, belim čopičastim šopkom, trobojno kokardo in navadnim znakom za civilno obleko; 2. rdečo srajco z mehkim ležečim ovratnikom, modro zaveznico in trakom z napisom odsekovim počez; 3. kratke modre hlače do kolen (z elastiko), srednje široke, s prišitim modrim pasom (ne rdečim!); 4. črne nogavice - dokolenke; 5. črni nizki čevlji (čižmi). Če napravi odsek naraščaju kraj, naj piše v Ljubljano na Zvezo Orlov po en vzorec; vse potrebno pa ima v zalogi: Ivan Podlesnik nasl., Ljubljana.

Bratje načelniki morajo na javnih telovadbah nastopati brez načelniških pasov. Člani morajo imeti pri telovadnem trikotu prišit moder pas in ne več rdečega, katerega se sme v telovadnici rabiti, javno pa ne. Tudi so predpisani črni telovadni čevlji.

Sedeži okrožij morajo biti prave okrožne centrale, odkoder se vadijo odseki. Sedaj ob ugodnem vremenu naj se prirejajo pogostni okrožni tečaji za skupne vaje, da se jih vsi odseki enotno nauče. K slabejšim odsekom naj okrožje pošilja vaditelja.

Budite, bratje, zaspale ali že zaspale orlovske odseke. Bližnji odseki naj v dotični kraj večkrat prirede izlet in tudi sicer naj

predvsem okrožje skuša hitro popraviti zamujeno — zadonijo naj naši rogovi po vseh vaseh in mestih, da tudi v naši organizaciji nastopi pomlad!

Junaki zdržnosti bodimo Orli! Obenem s telesom si krepimo tudi duha, voljo! Kaj nam pomaga, če nam to, kar pridobimo s telovadbo, oropata alkohol in nikotin! Premagujmo, odvedujmo se, bratje, razvadam, ki nam kradejo denar, moč, zdravje in čas, in porabimo prihranjeno potrebam organizacije — za izlete! Na celi črti, posebno pa v vrstah naših malih, boj alkoholu in nikotinu — oba naj se odstranita iz naših vrst! Pogumno naprej!

Naraščajski voditelj, predvsem njegov vzgojitelj (duhovni voditelj odsekov), naj skrbi tudi za duševno vzgojo gojencev, redno naj jim razlaga »Zlato knjigo«, »O lepem vedenju«, pa tudi »Mladost« naj čita naraščaj. Vplivati se mora na starše, da jo jim naročijo.

Bratski odseki, razobesite po svojih telovadnicah slike letošnjih skupnih vaj, ki so izšle v »Mladosti«! Slike (celotne vaje) se izrežejo in prilepijo na debel, trd papir in naj se obesijo na steno, da si more vsakdo vsak trenutek ogledati gibe in se jih tako vsi nauče pravilno in enotno.

Pozor, telovadci! Vaditeljski zbor Z. O. je sklenil, da se vaje s palicami letos pri javnih nastopih še ne bodo delale na obe strani, ampak le na eno stran, vaje pa ostanejo še za drugo leto in drugo leto jih bomo delali na obe strani. Vendar pa se že sedaj učite vaje vaditi v obe strani. Proste vaje in s praporci za naraščaj se bodo pa že letos vadile v obe strani. Treba jih je takoj učiti, da ne bodo čutili kasneje težko oziroma sitnosti. — Proste vaje, izvajane na obe strani, so najboljši pripomoček za pravilen razvoj telesa in pridobitev prave telesne izurjenosti in gibčnosti. Posebno za naše kmečke fante bo to izborno sredstvo in se ga jim zato ni treba ogibati.

Prostih vaj in vaj s palicami se učite po slikah, ker se je v »Mladosti« v besedilu večkrat vrinila kaka pomota, ki bi mogla koga zmešati. Le pri drugi prosti vaji se mora izvesti vodoraven predklon namestu poševnega. Spremenilo se je to zato, ker so prejšnji mali poklon mnogi kar izpuščali.

Pri naraščajskih prostih vajah sta pa na slikah dve napaki: pri prvi vaji je na 2a odkoračna stoja z desno ne odnožna, kot je slikano, pri četrti pa na 3a odnožna z desno namesto odkoračna in se gleda gor na pest.

V Gorico! V dneh 15. in 16. avgusta se bodo vršile v goriški prestolici velike orlovske slavnosti. Goriški Orel ima tam svoj »podvezin zlet«, Zveza Orlov pa II. svoje tekme in velik orlovski tabor na Sveti Gori. Ta zlet bo velikega pomena nele za celo Goriško, ampak za slovenskega Orla sploh, da pokaže tu svoj napredek, ki si ga bo pridobil tekom enega leta in ki ga pričakujemo velikega. Ker bo zlet spojen z romanjem na Sv. Goro in bomo imeli posebne vlake, bo udeležba zelo olajšana. Komur razmere ko-

likor toliko dopuščajo — nikar naj ne zamudi te velike in lepe slovesnosti. Vsak odsek mora biti kar najbolj zastopan v Gorici; okrožja naj ne pošljejo le po ene tekmovalne vrste, ampak več, pa tudi drugi člani, vsakdo, kdor more, naj gre! Vsi pridno vežbajte goriške zletne vaje, posebno tekmovalci, in že takoj sedaj začnite zbirati prihranke v »Čebelico«, katero naj ustanovi vsak odsek in ki naj bo zelo pridna! Agitirajte med Orli, med društvniki in vsemi domačini, da gredo v kar največjem številu na Sv. Goro in bodo pri tem mogli videti naš nastop v Gorici. Na delo!

Orli — narodna dolžnost vas kliče praznovati znamenit slovenski jubilej! Letos praznujemo Slovenci imeniten jubilej, jubilej nekdanje veljave slovenskega ljudstva, v prvi vrsti slovenskega kmeta, ki je pred 500 leti zadnjokrat v domačem, slovenskem jeziku vmeščal na Gosposvetskem polju svoje vojvode. Spomin na ta čas mora proslaviti ves naš narod, da mu ob spominu na stare srečne čase zraste nova volja in ž njo nova moč. In kdo je bolj poklican praznovati ta jubilej kot slovenska mladina, ta bodoči varuh naših pravic na domačih tleh. Ta spomin pa praznujmo s tem, da se spomnimo stare naše pravde s tem, da vsakdo izmed nas takoj še tekoči mesec nabere in pošlje primeren dar »Slovenski Straži«, ki stoji v boju za pravdo naše očetnjave na slovenskih mejah. Naj ne bo slovenskega Orla, ki bi se na ta najdostojnejši način ne spomnil velikega slovenskega jubileja! Naši narodni nasprotniki naj vidijo, da imamo tudi narodno čast in da kot prvi braniki za njo stoje slovenski Orli.

»Svaz Orla českoslovanskega« ima svojega telovadnega učitelja, ki prireja po odsekih in okrožjih večdnevne tečaje, in sicer br. Josipa Matouška, ki je obenem tajnik Zveze in se ga naši bratje gotovo spominjajo z ljubljanskega zleta, ko je tako krasno predtelovadil češke proste vaje. — Cela češka Z. O. se deli na štiri »zemlje«, in sicer moravska, dolnjeavstrijska, češka (kraljevina) in šlezka — te »zemlje« pa na okrožja (»okrsek«) in ti na odseke (»odbor«). Češka okrožja so veliko večja kot naša in je zato težko upravljati toliko odsekov. Dosedanje brnsko okrožje Orla je imelo 60 odsekov in se bo radi tega delilo; doslej so delili okrožja v »obvode« s 4 do 6 odseki, sedaj pa se bo vse preuredilo. Dosedanje brnsko okrožje Orlov se bo imenovalo: »Zveza okrožij Orla na Brnskem«, ki se bo dalje delilo v posamezna okrožja. Organizacija češkega orlovstva je že zelo mogočna. Prihodnjič priobčimo statistiko.

Listnica uredništva. Dopisniku iz Rajhenburga: Politične novice ne spadajo v naš list. — Krka: Dopisa ne moremo priobčiti. Pogumno naprej, četudi ste sami nase navezani. Bodite uverjeni, da se bo »zrak že razjasnil« tudi pri vas. Jasnite ga sami z delom in neomadeževanim življenjem! — Vsem dopisnikom in sotrudnikom: Bodite kratki! Ne pišite preobloženo! Pišite jasno in samo na eno stran! — Na zdar!